

BUCOVINENI ÎN PARLAMENTUL ROMÂNIEI ÎNTREGITE. ADUNAREA DEPUTAȚILOR, LEGISLATURA 1922–1926

RODICA JUGRIN
Institutul „Bucovina”, Rădăuți
E-mail: rodicajugrin@gmail.com

Bukovinians in the Parliament of Greater Romania. The Assembly of Deputies, Legislature 1922–1926

(Abstract)

The parliamentary elections of March 1–11, 1922, were of particular significance, as the legislative bodies to be elected were granted, by royal decree, the character of a Constituent National Assembly, tasked with revising the Constitution. These elections were organized by the liberal government led by Ion I. C. Brătianu (January 19, 1922 – March 30, 1926), based on the three electoral decree-laws of the Kingdom of Romania, Transylvania, and Bukovina. Following the elections, the National Liberal Party achieved its goal of obtaining parliamentary majority. In Bukovina, these elections were organized based on Decree-Law No. 1638/ April 8, 1920, which amended certain provisions of Electoral Decree-Law for Bukovina No. 3620/ August 24, 1919. The March 1922 elections saw candidates from the Democratic Union Party (P.D.U.), People's Party (P.P.), Federation of Socialist Parties of Romania (F.P.S.R.), and independent candidates participating. Compared to previous elections, there were more candidacies from politicians who were not born in Bukovina. On the electoral lists of P.D.U., senators and ministers ran and were validated: Arthur Văitoianu (Counties Coțmani – Zastavna) and Ion I. C. Brătianu (County Rădăuți), while Alexandru Constantinescu was validated as a deputy from the County of Vijnța. Regarding minority candidates (Jews, Germans, Ukrainians), 12 ran for the Chamber of Deputies and five for the Senate, on the lists of P.D.U., P.P., F.P.S.R., or as independents, three of whom were validated as deputies and one as a senator. In the Parliament of Unified Romania, in the 1922–1926 legislature, the population of Bukovina was represented by 17 deputies and 10 senators (including one ex officio – the Metropolitan of Bukovina and nine elected – eight through universal suffrage and one elected on behalf of the University of Chernivtsy), who ran on behalf of P.D.U. (which would merge, shortly after the elections, in January 1923, with P.N.L.) and F.P.S.R. In the first part of this documentary, we present the validation of the elections for the Assembly of Deputies. The following were proclaimed deputies: Filaret Doboș, Iorgu G. Toma, Romulus Reuș, Teofil Simionovici, Ion I. Nistor, Aurel Morariu, Vasile Ungureanu, Gavril Rotică, Dimitrie Marmeliuc, Nicu Flondor, Benno Straucher, George Vascan Ananie, Iosif Vihovici, Alexandru Constantinescu, Vasile Marcu, Leon Roșca (all members of P.D.U.) and Iacob Pistiner (member of F.P.S.R.)

Keywords: Bukovina, parliamentary elections, election validation, deputies.

(Rezumat)

Alegerile parlamentare din 1–11 martie 1922 au avut o importanță deosebită, deoarece Corpurile legiuitoare care urmau să fie alese primeau, prin decret regal, caracter de Adunare Națională Constituantă, cu sarcina de a proceda la revizuirea Constituției. Acestea au fost organizate de către guvernul liberal condus de Ion I. C. Brătianu (19 ianuarie 1922 – 30 martie 1926), în baza celor trei decrete-legi electorale din Regatul României, Transilvania și Bucovina. În urma alegerilor, Partidul Național Liberal și-a atins obiectivul de a obține majoritatea parlamentară. În Bucovina acestea s-au organizat în baza Decretului-lege nr. 1638/8 aprilie 1920, care a modificat unele prevederi ale Decretului-lege electoral pentru Bucovina nr. 3620/24 august 1919. La alegerile din martie 1922 au participat candidații ai Partidului Democrat al Unirii (P.D.U.), Partidului Poporului (P.P.), Federației Partidelor Socialiste din România (F.P.S.R.) și candidații independenți. Față de alegerile anterioare, acum s-au înregistrat mai multe candidaturi ale unor politicieni care nu erau născuți în Bucovina. Pe listele electorale ale P.D.U. au candidat și au fost validați senatori miniștrii: Arthur Văitoianu (județele Coțmani – Zastavna) și Ion I. C. Brătianu (județul Rădăuți), iar Alexandru Constantinescu a fost validat deputat din partea județului Vîjnița. În ceea ce privește candidații minoritari (evrei, germani, ucraineni), 12 s-au înscris la Camera Deputaților și cinci la Senat, pe listele P.D.U., P.P., F.P.S.R. sau au candidat ca independenți, trei dintre aceștia fiind validați ca deputați și unul ca senator. În Parlamentul României Întregite, legislatura 1922–1926, populația Bucovinei a fost reprezentată de 17 deputați și 10 senatori (unul de drept – mitropolitul Bucovinei și nouă aleși – opt prin vot universal și unul ales din partea Universității din Cernăuți), care au candidat din partea P.D.U. (care va fuziona, la scurt timp după alegeri, în ianuarie 1923, cu P.N.L.) și F.P.S.R. În prima parte a acestui documentar prezentăm validarea alegerilor pentru Adunarea Deputaților, în urma căreia au fost proclamați deputați: Filaret Doboș, Iorgu G. Toma, Romulus Reuș, Teofil Simionovici, Ion I. Nistor, Aurel Morariu, Vasile Ungureanu, Gavril Rotică, Dimitrie Marmeliuc, Nicu Flondor, Benno Straucher, George Vascan Ananie, Iosif Vihovici, Alexandru Constantinescu, Vasile Marcu, Leon Roșca (toți membrii P.D.U.) și Iacob Pistiner (membru F.P.S.R.).

Cuvinte-cheie: Bucovina, alegeri parlamentare, validare alegeri, deputați.

Alegerile parlamentare din martie 1922

Alegerile parlamentare din 1–11 martie 1922 au avut o importanță deosebită, deoarece Corpurile legiuitoare care urmau să fie alese primeau, prin decret regal, caracter de Adunare Națională Constituantă, cu sarcina de a proceda la revizuirea Constituției. Acestea au fost organizate de către guvernul liberal condus de Ion I. C. Brătianu (19 ianuarie 1922 – 30 martie 1926), în baza celor trei decrete-legi electorale din Regatul României, Transilvania și Bucovina¹. Pentru

---

¹ Între anii 1919 și 1922, sistemul electoral nu a fost același în întreaga țară. Transilvania și Bucovina funcționau pe baza unui scrutin majoritar în două tururi, în circumscriptii nominale (cu excepția orașului Cernăuți, în cazul Bucovinei, unde funcționa un sistem similar celui din Regatul României), iar în restul țării parlamentarii erau aleși pe baza unui scrutin proporțional, cu un tur de scrutin în circumscriptii plurinomiale. Cele trei decrete-lege (Decretul-lege privind reforma electorală din 14 noiembrie 1918, Decretului-lege electoral pentru Bucovina, nr. 3620/24 august 1919, Decretul-lege cuprinzând dispoziții privitoare la alegerile pentru Adunarea Deputaților și Senat în Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș, nr. 3621/24 august 1919) au fost în vigoare, cu

alegerea celor 367 de deputați și 198 de senatori² au fost chemați la urne în jur de trei milioane de alegători, dintre care peste 75% și-au exercitat dreptul de vot³. În perioada premergătoare alegerilor, Partidul Național Liberal a încheiat înțelegeri electorale cu Partidul Democrat al Unirii (Bucovina) și Partidul Țărănesc (Basarabia). Gruparea germanilor a făcut cartel cu guvernul, candidând pe listele liberale. Forțele politice din opoziție (Partidul Național Român, Partidul Țărănesc, Partidul Poporului, Partidul Conservator Democrat, Partidul Conservator Progresist, Partidul Naționalist Democrat, Uniunea Evreilor, Uniunea Maghiară, Federația Partidelor Socialiste din România) nu au reușit să se constituie într-un bloc constituțional electoral, cu listă unică în toate circumscripțiile, din cauza divergențelor dintre partide și a disensiunilor dintre fracțiunile aceluiași partid. Acestea au hotărât să meargă singure la alegeri (Partidul Țărănesc, Partidul Național Român, Uniunea Maghiară) sau au încheiat acorduri electorale (Partidul Conservator Democrat și Partidul Naționalist Democrat, Partidul Poporului și Partidul Conservator Progresist, Partidul Țărănesc și Partidul Național Român). Din cauza animozităților existente între liderii partidelor sau a faptului că unele organizații județene nu s-au conformat hotărârii centrului, candidând pe liste separate, aceste acorduri nu au avut efectul scontat. Partidul Comunist din România (ai cărui delegați fuseseră arestați la congresul din mai 1921) a depus liste proprii la alegerile din martie 1922⁴. Campania electorală a fost marcată de nereguli și tensiuni politice, deoarece guvernul liberal era hotărât să câștige alegerile și să obțină două treimi din totalul mandatelor, scopul fiind acela de a trece prin Parlament propriul proiect de Constituție. Acesta a fost acuzat de numeroase abuzuri: folosirea aparatului administrativ al statului pentru a influența decizia electoratului; numirea de noi prefecți; constituirea de noi comisii care girau afacerile comunelor rurale și urbane; mutări, revocări, suspendări în rândurile funcționarilor bănuși că nu au simpatii liberale; respingerea unor candidaturi; confiscarea și distrugerea materialelor de propagandă electorală și a publicațiilor partidelor din opoziție; interzicerea unor întruniri politice, „teroare și furt la urne” etc.⁵.

---

unele modificări (unele prevederi ale Decretului-lege electoral pentru Bucovina au fost modificate prin Decretul-lege nr. 1638/8 aprilie 1920), până în anul 1926. În baza acestora au fost organizate alegerile parlamentare din anii 1919, 1920 și 1922. Unele dintre modificări au vizat redimensionarea adunărilor alese, astfel că numărul deputaților s-a redus: de la 337 la 231 în Vechiul Regat și Basarabia, de la 205 la 121 în Transilvania și de la 27 la 17 în Bucovina. O reducere similară s-a produs și la Senat, dar mandatele de drept s-au prezervat. Cf. Alexandru Radu, „Reforma sistemului electoral din România. O istorie analitică” (I), în „Sfera politicii”. Revistă de științe politice editată de Fundația „Orient Expres”, vol. XX, nr. 1 (167), ianuarie – februarie 2012; <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/167/art01-RaduA.php> (8 februarie 2024). Pentru evoluția sistemului electoral în Bucovina interbelică vezi: Radu-Florian Bruja, „Influența legislației electorale asupra comportamentului alegătorilor din Bucovina”, în „Analele Bucovinei”, anul XXIII, nr. 1 (46), 2016, pp. 79–91.

² Alte surse indică un număr de 369 sau 372 de deputați și 148 de senatori.

³ Ion Bitoleanu, *Din istoria României moderne. 1922–1926*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981, p. 47.

⁴ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX (1918–1948)*, București, Editura Paideia, 1999, pp. 146–149.

⁵ Toate aceste acțiuni ale guvernului Brătianu din timpul campaniei electorale au atras nemulțumirea partidelor politice din opoziție, care au catalogat scrutinul drept o „rușine națională”.

Rezultatele alegerilor din martie 1922 au confirmat victoria Partidul Național Liberal, care a câștigat 227 de mandate de deputați și 111 mandate de senatori. La acestea se adaugă mandatele de deputați obținute de partidele cu care a încheiat alianțe electorale: Partidul Țărănesc din Basarabia – 22, Partidul Democrat al Unirii din Bucovina – 15; Gruparea germanilor – 7. Opoziția a obținut următoarele rezultate pentru Adunarea Deputaților: Partidul Țărănesc – 40; Partidul Național Român – 26; Partidul Poporului – 13; Partidul Naționalist Democrat – 13; Uniunea Maghiară – 3⁶. Din cauza sciziunii în rândul mișcării socialiste, din mai 1921, Federația Partidelor Socialiste din România a obținut doar un singur mandat în urma alegerilor din martie 1922, fiind reprezentată în Parlament de bucovineanul Iacob Pistiner. Aceste rezultate au fost contestate de principalele partide de opoziție, care invocau numeroasele ilegalități comise de guvern, neconstituționalitatea alegerilor și nu recunoșteau legitimitatea Corpurilor legiuitoare și dreptul acestora de a legifera. Iuliu Maniu, liderul Partidului Țărănesc, în memoriul trimis regelui Ferdinand I, declara că nu va recunoaște autoritatea noului Parlament, apreciind că ziua alegerilor s-a transformat „într-o rușine națională și într-un scandal european”⁷. Aceste atitudini s-au manifestat și după validarea alegerilor, cerându-se dizolvarea Parlamentului, ales prin „furt și fraudă” și organizarea de alegeri „libere”. Cu toate acestea, liderii liberali considerau că Parlamentul „se va întruni și va desăvârși în liniște opera de consolidare a țării”, încrezători fiind că reprezentanții opoziției „vor reveni la o mai dreaptă și mai patriotică concepție a datoriilor care se impun”⁸.

Lucrările celui de-al treilea Parlament al României întregite s-au deschis în 27 martie 1922. În perioada 6 aprilie 1922 – 17 martie 1926, președinte al Adunării Deputaților a fost Mihail Orleanu. Senatul a funcționat sub președinția lui Mihail Pherekyde (31 martie 1922 – 24 ianuarie 1926) și Constantin I. Nicolaescu (3 februarie 1926 – 27 martie 1926). Mandatul de patru ani al guvernului liberal condus de Ion I. C. Brătianu, deși contestat de opoziție, a avut mari realizări, adoptând legi, regulamente, decrete, convenții și instrucțiuni, „legi noi de unificare” cum le-a numit Constantin Hamangiu, care au contribuit la consolidarea României întregite: adoptarea unei noi Constituții (1923); Legea pentru unificare administrativă (14 iunie 1925); Legea pentru organizarea judecătorească (25 iunie 1924); Legea pentru învățământul primar al statului (școli de copii mici, școale primare, școale și cursuri de adulți, școalele și clasele speciale pentru copii debili și anormali educabili) și învățământul normal-primar (26 iulie 1925); Legea și statutul pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române (6 mai 1925). A fost

---

„Alegerile au fost făcute – se consemna în ziarul «Unirea» – așa cum nu s-au mai făcut niciodată și cum să nu dea Dumnezeu să se mai facă vreodată. [...] Dar guvernul n-a rămas în cadrele legii, ci, încalcând cele mai elementare considerente de drept și legalitate, s-a folosit de mijloacele cele mai neînchipuite, mergând chiar până la violarea urnelor care cuprindeau voința sfântă, legală a mulțimii. [...] Prin ilegalitățile săvârșite în numele puterii, a cărei supremă datorie este să garanteze legalitatea, s-a făcut țării cel mai mare rău cu putință”. Cf. „După alegeri”, în „«Unirea». Foaie bisericească politică”, anul XXXII, 11 martie 1922, p. 1.

⁶ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 146.

⁷ Sorin Radu, *Administrația și procesul electoral din România (1919–1937)*, pp. 396–397; http://diam.uab.ro/istorie.uab.ro/publicatii/colectia_auash/annales_7/47.pdf (8 februarie 2024).

⁸ Apud Ion Bitoleanu, *op. cit.*, pp. 52–53.

adoptată o nouă legislație a muncii (care reglementa raporturile de muncă, sistemul asigurărilor sociale, învățământul muncitoresc, statutul funcționarilor publici, înființarea Camerelor de Muncă ș.a.), s-au votat legi sociale (legea pentru pădurile comunale, adoptarea unor modificări ale legii agrare), o nouă lege electorală (27 martie 1926) etc. De asemenea, s-a creat cadrul legislativ pentru susținerea unei industrii naționale, în care elementul autohton să fie primordial, fiind promovate legi ale energiei, apei și resurselor minerale (una dintre cele mai importante legi fiind Legea minelor, promulgată în 1924) și s-au luat măsuri în ceea ce privește sistemul financiar-bancar (Legea contribuțiilor directe, promulgată în 1923)⁹.

Toate aceste măsuri legislative și administrative din perioada guvernării liberale au contribuit semnificativ la integrarea provinciilor unite cu Țara la 1918 în administrația centrală. În ceea ce privește Bucovina, în această perioadă s-au produs schimbări importante în planul vieții politice, sociale și economice. În provincie și-a continuat activitatea Comisia regională pentru descărcare și unificare, condusă de Iorgu G. Toma, ce funcționa sub autoritatea Comisiei centrale de lichidare și unificare, din care făcea parte Ion Nistor, redevenit ministru secretar de stat. Directoratele generale conduceau serviciile publice din provincie, fiind coordonate de: Maximilian Hacman, Filaret Doboș, Alecu Procopovici, Dimitrie Marmeliuc, Teodor Vicol, Vasile Ungureanu, Valerian Șesan și T. Gramatovici¹⁰.

După adoptarea Constituției din 1923, care se va aplica pe întreg teritoriul țării, au fost votate o serie de legi organice, care trebuiau să asigure cadrul juridic al unificării țării. De o importanță deosebită au fost legile de unificare administrativă, cu aplicabilitate și pentru teritoriul bucovinean (acesta a fost împărțit în cinci județe, organizate sub formă de plăși: Suceava, Rădăuți, Câmpulung, Cernăuți, Storojineț; Cernăuțiul a fost declarat municipiu; s-au format și consiliile județene, orașenești și comunale, ca organe administrative locale)¹¹; legile pentru unificarea organizării judecătorești și a corpului de avocați (la Cernăuți a fost înființat Baroul Bucovinei¹², s-au înființat trei tribunale pe lângă cele două existente deja, o Curte de Apel la Cernăuți, a cărei autoritate s-a extins și asupra județelor Dorohoi și Hotin și 24 de judecătorii urbane, mixte, rurale); legile de organizare a Bisericii Ortodoxe Române și cele privitoare la regimul celorlalte culte (s-a păstrat Mitropolia de la Cernăuți, care avea în subordine episcopia Hotinului; s-a constituit Adunarea Eparhială a Mitropoliei din Cernăuți; Fondul Bisericesc a trecut în administrarea mitropolitului Bucovinei și a Consiliului

---

⁹ Vezi Ion Agrigoroaiei, *România interbelică. Unificare și evoluție economică*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2015, pp. 133–178.

¹⁰ Radu Economu, *Unirea Bucovinei. 1918*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1994, p. 80.

¹¹ Ion Nistor, „Zece ani de la unire”, în vol. *Zece ani de la Unirea Bucovinei, 1918–1928*, Cernăuți, Editura „Glasul Bucovinei”, 1928, pp. 19–21; Radu Economu, *op. cit.*, p. 81; Ion Bitoleanu, *op. cit.*, p. 163.

¹² Acesta cuprindea 602 avocați (din care 102 erau români). Autonomia acestei instituții a fost ridicată de către Ministerul de Justiție pentru că Baroul a refuzat să-i înscrie și pe avocații care proveneau din Vechiul Regat. Cf. „Calendarul «Glasul Bucovinei» pe anul 1923”, Cernăuți, 1923, p. 130.

eparhial)¹³; legile privitoare la învățământul de toate gradele (prin care s-au înființat noi licee, școli normale, profesionale și de meserii, a fost reorganizată Universitatea din Cernăuți)¹⁴. În perioada guvernării liberale (1922–1926) s-au luat și importante măsuri economice (cum ar fi cele legate de aplicarea reformei agrare în provincie; extinderea Codului Silvic, pe întreg teritoriul țării), completate cu unele măsuri sociale (asistența spitalicească și sanitară a fost reorganizată, s-a constituit o Direcție Sanitară la nivelul tuturor județelor bucovinene și cinci unități sanitare județene; a fost adoptată Legea pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice; s-au luat măsuri pentru protecția muncii)¹⁵. Aceste măsuri legislative și administrative, aplicate în perioada guvernării liberale (acuzată deseori de o politică de centralizare excesivă), au contribuit hotărâtor la dezvoltarea viitoare a provinciei, însă aceasta a continuat să se confrunte cu probleme specifice, care decurgeau din greutățile procesului de unificare. Deputatul Iorgu G. Toma atrăgea atenția „asupra unor interese și doleanțe specifice pe care le are provincia [...] și aceasta cu atât mai mult cu cât încă există [...] interese specific bucovinene [...]. Este de datoria noastră, a tuturor, să contribuim cât mai mult posibil ca acele deosebiri, care există încă între situația din provinciile alipite și cea din Vechiul Regat, să dispară cu încetul și eu cred că ținta aceasta o vom atinge-o numai atunci când vor fi expuse toate doleanțele provinciilor alipite, când vor fi arătate, de la tribuna aceasta, toate nemulțumirile ce pot încă să existe în provinciile acelea, pentru a se da prilej guvernului și a se da prilej și dumneavoastră să le înlăturați cu încetul. Atunci de abia vom putea zice că au dispărut toate deosebirile și că unirea între noi s-a împlinit nu numai în spiritul strict al legii [...] și că toate deosebirile au dispărut și din cugetul nostru și că adevărata unire sufletească nu este numai un *pium desiderium* [dorință pioasă]”¹⁶.

*

În Bucovina, organizarea alegerilor parlamentare s-a făcut în baza Decretului-lege nr. 1638/8 aprilie 1920, care a modificat unele prevederi ale Decretului-lege electoral pentru Bucovina nr. 3620/24 august 1919. Conform legii electorale, fiecărei circumscripții electorale i se repartiza un număr de comune a căror populație să însumeze 50 000 de cetățeni, pentru alegerea deputaților și 100 000 de cetățeni, pentru alegerea senatorilor. Provincia urma să fie reprezentată în Parlament de 17 deputați și 10 senatori (unul de drept – mitropolitul Bucovinei și nouă aleși – opt prin vot universal și unul ales din partea Universității din Cernăuți): trei deputați și un senator în circumscripția Cernăuți-oraș; doi deputați și un senator în județul Cernăuți (circumscripțiile Boian și Cuciurul Mare);

¹³ Ion Nistor, *Istoria Bucovinei* (în continuare se va cita: Ion Nistor, *Istoria Bucovinei*), ediție și studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1991, pp. 416–417.

¹⁴ Idem, *Bucovina sub dominațiune românească. La 20 ani de la unire*, Cernăuți, 1938, p. 49; Radu Economu, *op. cit.*, p. 83.

¹⁵ Radu Economu, *op. cit.*, p. 84.

¹⁶ Dezbaterile Adunării Deputaților, „Monitorul Oficial” (în continuare se va cita: D.A.D., M.O.), nr. 6, 6 noiembrie 1924, p. 50 (ședința A.D. din 30 octombrie 1924).

un deputat pentru județul Câmpulung și un senator pentru județele Câmpulung – Gura-Humorului; un deputat pentru județul Coțmani și un senator pentru județele Coțmani – Zastavna; un deputat pentru județul Gura-Humorului; doi deputați și un senator pentru județul Rădăuți (circumscripțiile Rădăuți și Vicovu de Sus); un deputat pentru județul Siret și un senator pentru județele Suceava – Siret; doi deputați și un senator pentru județul Storojineț (circumscripțiile Storojineț și Ciudei); un deputat pentru județul Suceava; un deputat pentru județul Vășcăuți; un deputat pentru județul Vijnița; un senator pentru județele Vijnița – Vășcăuți; un deputat pentru județul Zastavna¹⁷.

La alegerile din martie 1922 au participat candidații ai Partidului Democrat al Unirii (P.D.U.), Partidului Poporului (P.P.), Federației Partidelor Socialiste din România (F.P.S.R.) și candidații independenți¹⁸. Față de alegerile anterioare, acum s-au înregistrat mai multe candidaturi ale unor politicieni care nu erau născuți în Bucovina. Pe listele electorale ale P.D.U. au candidat și au fost validați senatori miniștrii: Arthur Văitoianu (județele Coțmani – Zastavna) și Ion I. C. Brătianu (județul Rădăuți), iar Alexandru Constantinescu a fost validat deputat din partea județului Vijnița. În ceea ce privește candidații minoritari (evrei, germani, ucraineni), 12 s-au înscris la Camera Deputaților și cinci la Senat, pe listele P.D.U., P.P., F.P.S.R. sau au candidat ca independenți. Trei dintre aceștia au fost validați ca deputați: Benno Straucher, Iacob Pistiner (Cernăuți-oraș), Iosif Vihovici (județul Coțmani) și unul ca senator: Sallo Weisselberger (Cernăuți-oraș)¹⁹.

În Parlamentul României Întregite, legislatura 1922–1926, populația Bucovinei a fost reprezentată de 17 deputați și 10 senatori, care au candidat din partea P.D.U. (care va fuziona, la scurt timp după alegeri, în ianuarie 1923, cu P.N.L.)²⁰ și F.P.S.R. Comparativ, în legislatura 1919–1920, Bucovina a obținut

¹⁷ „Monitorul Oficial”, nr. 272, 4 martie 1922, p. 11856; nr. 275, 8 martie 1922, pp. 12000–12001.

¹⁸ În perioada la care ne referim, în provincie au activat și alte partide: Partidul Social Democrat (Gheorghe Grigorovici), filiala bucovineană a Partidului Țărănesc, condusă de Teofil Sauciu-Săveanu (aceasta s-a format prin transformarea grupului țăărănesc în partid, la începutul anului 1922 și fuzionarea cu Partidul Țărănesc din Regat), Partidul Poporului (Dorimedont Popovici). Organizații politice aveau și minoritățile naționale: Partidul Democrat Ucrainean, Partidul Național al Țăranilor, Partidul Agrar și Partidul Creștin Ucrainean (partide ale ucrainenilor), Partidul Evreiesc (Max Ebner), iar germanii s-au integrat în Partidul Germanilor din România. Cf. Radu Economu, *op. cit.*, pp. 81–82.

¹⁹ Pe listele pentru Camera Deputaților s-au înscris și alți candidați minoritari, consemnați în presa vremii, dar care nu sunt menționați în listele publicate în „Monitorul Oficial” (probabil s-au retras din cursa electorală): M. Pauker, Gheorghe Hapenciuk, Demeter Hazas. Cf. Florin-Răzvan Mihai, „Dinamica electorală a candidaților minoritari din Bucovina la alegerile generale din România interbelică”, în vol. Vasile Ciobanu, Sorin Radu (coordonatori), *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX*, vol. V, Sibiu, Editura Techno Media, 2010, pp. 86–87; „Monitorul Oficial”, nr. 272, 4 martie 1922, p. 11856; nr. 275, 8 martie 1922, pp. 12000–12001.

²⁰ Deși Ion Nistor afirmase că în Bucovina existau încă interese specifice și era indicată menținerea unei organizații politice regionale, care excludea posibilitatea fuzionării P.D.U. cu un alt partid, în 23 ianuarie 1923 acesta a fuzionat cu P.N.L. Această orientare, influențată de legăturile pe care le avea Ion Nistor încă din timpul războiului cu oamenii politici liberali, a fost justificată și de faptul că partidul avea realizări politice, naționale și sociale deosebite, datorită cărora „s-au așezat bazele solide pentru dezvoltarea viitoare a Bucovinei, în sens unitar românesc”. „Am aderat din convingere la programul acestui partid, preciza Nistor, pentru că, în îndelungata colaborare cu liberalii, ne-am putut convinge de sinceritatea naționalismului lor, de seriozitatea operelor lor

39 de mandate de parlamentari (26 deputați și 13 senatori), majoritatea din partea P.D.U., iar în legislatura 1920–1922, interesele provinciei au fost susținute de 26 de parlamentari (16 deputați și 10 senatori), care au candidat din partea Partidului Poporului, Partidului Social-Democrat din Bucovina, Partidului Democrat al Unirii, Partidului Democrat. O parte dintre parlamentarii bucovineni aleși în 1922 au reprezentat Bucovina și în legislatura 1919–1920. Este vorba despre deputații: Filaret Doboș, Iosif Vihovici, Teofil Simionovici, Vasile Marcu, Ion Nistor, Iorgu G. Toma, Romulus Reuș, Aurel Morariu și senatorii: Nicu Carabioschi, Teofil Lupu, George Wassilko Serecki și Pavel Percec. Vasile Ungureanu a fost ales deputat în toate cele trei legislaturi²¹. Aleșii bucovineni din scrutinul 1922, la fel ca cei ajunși în Parlament în urma alegerilor din 1919 și 1920, au avut sarcina dificilă de a contribui la integrarea Bucovinei în cadrul României întregite, misiune continuată și în legislaturile viitoare, când procesul modernizării provinciei după tipare românești și europene a luat avânt.

Prezentăm, în continuare, validarea alegerilor pentru Adunarea Deputaților desfășurate în cele 19 circumscripții/liste electorale care au fost organizate în Bucovina în martie 1922.

Validarea alegerilor parlamentare pentru Adunarea Deputaților

Verificarea și validarea mandatelor celor 11 județe și a circumscripției electorale Cernăuți-oraș care și-au trimis reprezentanți în Parlament a fost cercetată de către cele zece secțiuni în care a fost împărțită A.D. (ședința din 27 martie 1922). Aceste secțiuni, conduse de către un președinte, doi secretari și unul sau mai mulți raportori, erau constituite la începutul fiecărei legislaturi parlamentare, cu scopul verificării și validării alegerilor. Numărul acestor secțiuni se stabilea în funcție de numărul județelor, care erau repartizate fiecărei secțiuni prin tragere la sorți. Județul Suceava a făcut parte din Secțiunea I; județul Gura-Humorului – Secțiunea II; județul Storojineț – Secțiunea III; județele Vijnîța, Cernăuți și circumscripția electorală Cernăuți-oraș – Secțiunea IV; județul Zastavna – Secțiunea V; județele Siret și Coțmani – Secțiunea VI; județele Rădăuți și Vășcăuți – Secțiunea VIII; județul Câmpulung – Secțiunea X²².

---

administrative și de interesul pe care-l arătau pentru Bucovina. Concepția de armonie socială din ideologia lor corespundea pe deplin simțămintelor mele. Am rămas mereu credincios convingerilor mele naționaliste, propovăduite generației noastre de N. Iorga precum și de P.N.L., ale cărui doctrină și ideologie se întemeiau pe ideea națională”. Cf. „Glasul Bucovinei”, anul II, 9 decembrie 1919, p. 2; anul III, 4 aprilie 1920, p. 1; Ion Nistor, „Politică constructivă”, în „Calendarul «Glasul Bucovinei» pe anul 1927”, 1927, pp. 4–6; Ion Nistor, *Istoria Bucovinei*, p. XX.

²¹ Vezi: *Bucovineni în Parlamentul României Întregite*, vol. I, *Sesiunea 1919–1920*, cuvânt-înainte de Ion Agrigoroaiei, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Rodica Iațencu și Marian Olaru, indice de nume de Rodica Iațencu, București, Editura Academiei Române, 2015, pp. 45–46; vol. II.1, *Adunarea Deputaților, Legislatura 1920–1922*, București, Editura Academiei Române, 2016, pp. 28–30; vol. II.2, *Senatul, Legislatura 1920–1922*, București, Editura Academiei Române, 2018, p. 13.

²² D.A.D., M.O., nr. 1, 28 martie 1922, p. 2.

1. Județul Suceava

În ședința A.D. din 28 martie 1922, raportorul Iorgu G. Toma a propus validarea alegerilor de deputați pentru județul Suceava (două liste electorale), desfășurate în 5 martie 1922. S-au prezentat doi candidați, unul dintre aceștia (Eusebie Popovici) retrăgându-se din cursa electorală. Rezultatul votului a fost următorul: alegători înscriși – 12 550, votanți – 9 169, voturi anulate – 45, voturi valabile – 9 124, majoritate absolută – 4 563. Filaret Doboș, care a obținut 9 124 de voturi, a fost declarat deputat ales al județului Suceava. Constatându-se că alegerea s-a făcut cu respectarea prevederilor legale și neexistând nicio contestație la dosar, candidatura acestuia a fost validată²³.

2. Județul Câmpulung

Validarea alegerilor pentru județul Câmpulung (circumscripția electorală Câmpulung), desfășurate în 5 martie 1922, a fost propusă în ședința A.D. din 28 martie 1922. Pentru un mandat de deputat s-au prezentat trei candidați: Iorgu G. Toma – 8 012 voturi, Gheorghe Hutu – 900 de voturi, Ioan Forgaci – 329 de voturi. Alegători înscriși – 11 502, alegători votanți – 9 321, voturi anulate – 80, voturi valabile – 9 241, majoritate absolută – 4 621. Majoritatea absolută a voturilor a fost obținută de către Iorgu G. Toma, a cărui candidatură a fost validată, avându-se în vedere că s-au respectat procedurile legale și că la dosar nu a existat nicio contestație²⁴.

3. Județul Gura-Humorului

Alegerile pentru desemnarea deputaților din partea județului Gura-Humorului (circumscripția Gura-Humorului) s-au desfășurat în 5 martie 1922. Validarea acestora a fost propusă de către raportorul Filaret Doboș în ședința A.D. din 30 martie 1922. S-au înscris 12 709 alegători, votanți – 9 737, voturi anulate – 137, voturi valabile – 9 600. La alegeri s-au prezentat cinci candidați (unul dintre aceștia, Constantin Boșca, s-a retras din cursa electorală) și rezultatul a fost următorul: Romulus Reuș – 9 001 voturi, Anton Gorcea – 432 de voturi, Dorimedont Popovici – 123 de voturi, Ioan Spânul – 44 de voturi, majoritate absolută – 4 801 voturi. Biroul Electoral Central l-a proclamat ales pe Romulus Reuș, cel care a întrunit majoritatea absolută de voturi. Candidatura acestuia a fost validată, constatându-se că unele contestații care s-au depus la dosar nu au fost întemeiate și că alegerea s-a făcut cu respectarea prevederilor Decretului-lege electoral pentru Bucovina²⁵.

4. Județul Rădăuți

În ședința A.D. din 28 martie 1922, raportorul I. Șendrea a propus validarea alegerilor pentru județul Rădăuți (circumscripția Rădăuți și circumscripția Vicovu de Sus). În circumscripția Rădăuți s-au prezentat doi candidați și rezultatul a fost

²³ Idem, nr. 3, 1 aprilie 1922, p. 12.

²⁴ *Ibidem*, p. 27.

²⁵ D.A.D., M.O., nr. 6, 6 aprilie 1922, p. 76; nr. 275, 8 martie 1922, pp. 12000–12001.

următorul: Teofil Simionovici – 6 155 de voturi, Ifrim Bodnărescu – 73 de voturi, majoritate absolută – 3 115 voturi. Au fost înscriși 8 444 de alegători, votanți – 6 273, voturi anulate – 45, voturi valabile – 6 228. Biroul Electoral Central l-a proclamat ales pe Teofil Simionovici, candidatura acestuia fiind validată, constatându-se că s-au respectat prevederile legale și că unele contestațiile care s-au depus la dosar au fost neîntemeiate, fiind respinse de către Secțiunea a VIII-a verificatoare. În circumscripția Vicovu de Sus au fost înscriși 10 785 de alegători, votanți – 7 880, voturi anulate – 3, voturi valabile – 7 877, majoritate absolută – 3 939. Singurul candidat care s-a prezentat, Ion I. Nistor, a obținut 7 877 de voturi. Candidatura acestuia a fost validată, în condițiile în care s-a constatat că au fost respectate prevederile legale și că nu au existat contestații la dosar²⁶.

5. Județul Storojineț

Validarea alegerilor pentru județul Storojineț (circumscripțiile Storojineț și Ciudei), desfășurate în 5 martie 1922, a avut loc în ședința A.D. din 28 martie 1922, la propunerea raportorului V. Meruțiu. În circumscripția Storojineț au fost înscriși 8 392 de alegători, votanți – 6 740, voturi anulate – 39, voturi valabile – 6 701. La alegeri s-au prezentat doi candidați și rezultatul a fost următorul: Aurel Morariu – 6 593 de voturi, T. Zegrea – 108 voturi. Biroul Electoral Central l-a proclamat ales deputat pe Aurel Morariu, care a obținut majoritatea voturilor valabil exprimate. În circumscripția Ciudei s-a prezentat un singur candidat, Vasile Ungureanu, care a întrunit 9 173 de voturi. Au fost înscriși 11 581 de alegători, votanți – 9 181, voturi anulate – 8, voturi valabile – 9 173, majoritate absolută – 4 587. Întrunind majoritatea voturilor valabil exprimate, Vasile Ungureanu a fost proclamat, de către Biroul Electoral Central, deputat ales. Cele două candidaturi pentru județul Storojineț (Aurel Morariu și Vasile Ungureanu) au fost validate, în condițiile în care s-a constatat că au fost respectate prevederile legale și că nu au fost contestații la dosar²⁷.

6. Județul Cernăuți

Validarea alegerilor pentru județul Cernăuți (circumscripțiile Boian și Cuciurul Mare), desfășurate în 5 martie 1922, a avut loc în ședința A.D. din 28 martie 1922. În circumscripția Boian, pentru un loc de deputat s-au prezentat cinci candidați: Gavril Rotică, Constantin Hostiuc, Octavian Voronca, Al. Dobrogeanu-Gherea și Mihail Horn. Candidaturile lui Mihail Horn și Al. Dobrogeanu-Gherea nu au corespuns prevederilor art. 51 și 56 ale Decretului-lege nr. 1638/8 aprilie 1920 și nu au fost luate în considerare de către Biroul Electoral Central. Rezultatul alegerilor a fost următorul: alegători înscriși – 9 242, votanți – 8 418, voturi anulate – 26, majoritate absolută – 4 197, Gavril Rotică – 7 910 voturi, Octavian Voronca – 317 voturi, Constantin Hostiuc – 165 de voturi. A fost proclamat ales Gavril Rotică, care a întrunit majoritatea absolută a voturilor valabil exprimate. În circumscripția electorală Cuciurul Mare, căreia i s-a alocat un

²⁶ Idem, nr. 3, 1 aprilie 1922, pp. 23–24.

²⁷ *Ibidem*, p. 13.

loc de deputat, s-au prezentat patru candidați: Dimitrie Marmeliuc, Vasile Ropcean, Nicolae Mintencu și Leon Holca. Biroul Electoral Central, în baza art. 14 din Decretul-lege electoral nr. 3620/24 august 1919, n-a luat în considerare candidatura lui Leon Holca. În această circumscripție au fost înscriși 8 653 de alegători, votanți – 7 502, voturi anulate – 30. Dimitrie Marmeliuc a obținut 6 954 de voturi, Nicolae Mintencu – 451 de voturi, Vasile Ropcean – 67 de voturi. La dosarul acestor alegeri au fost depuse declarația lui Vasile Ropcean (adresată către secția de votare Ostrița, prin care acesta își motivează retragerea candidaturii din cauza ingerințelor militarilor și jandarmilor) și contestația lui Nicolae Mintencu referitoare la desfășurarea acestor alegeri. În ședința A.D. din 28 martie 1922 s-a comunicat că: „Protestările și plângerile d-lui Nicolae Mintencu, pe lângă că nu vizează fapte concrete care s-ar putea invoca drept motive de nulitate contra alegerii pentru Cameră în județul Boian, ele nu corespund nici formal și nici dispozițiilor regulamentului Camerei pentru a putea fi considerate ca adevărate contestații ale valabilității alegerilor în chestiune. D-l Nicolae Mintencu face doar onor Biroului Electoral Central din Cernăuți mai multe întrebări, după cum se poate constata aceasta din cererea de la dosar (de pildă la punctele 1, 3, 9, 14, 18, 21) etc.”. În aceste condiții, Secțiunea a IV-a verificatoare, constatând că alegerile pentru circumscripția Cuciurul Mare s-au efectuat în conformitate cu prevederile legale și că „cele ce s-au pretins prin plângerile scrise aflate la dosar nu sunt întemeiate și ținând seama de marea diferență de voturi ale candidatului reușit față de candidatul ce contestă alegerea”, l-a proclamat deputat pe Dimitrie Marmeliuc. Cele două candidaturi pentru județul Cernăuți (Gavril Rotică și Dimitrie Marmeliuc) au fost validate²⁸.

7. Orașul Cernăuți²⁹

În ședința A.D. din 28 martie 1922 a avut loc validarea alegerilor desfășurate în 5 martie 1922 pentru desemnarea celor trei deputați ai orașului Cernăuți. S-au întocmit cinci liste electorale, iar în urma totalizării rezultatelor s-a constatat că lista nr. 1 a obținut o masă electorală de 21 099 de voturi; lista nr. 2 – 12 838 de voturi; lista nr. 3 – 5 681 de voturi; lista nr. 4 – a fost retrasă; lista nr. 5 – 231 de voturi. Pentru repartizarea mandatelor s-a procedat conform art. 110 al Decretului-lege nr. 1638/8 aprilie 1920³⁰ și astfel s-a stabilit că listei nr. 1 îi revin două mandate,

---

²⁸ *Ibidem*, pp. 16–17.

²⁹ Orașul Cernăuți a avut, din punct de vedere administrativ, un statut aparte, fiind organizat de sine stătător. Acesta n-a fost inclus în niciunul dintre cele 11 ținuturi/căpitanii în care a fost împărțită Bucovina până în anul 1926, când a intrat în vigoare Legea pentru unificarea administrativă, în baza căreia s-au organizat în provincie cinci județe.

³⁰ „În circumscripția orașului Cernăuți, președintele Biroului Electoral Central va totaliza rezultatele pentru fiecare candidat și apoi pentru fiecare listă în parte. Rezultatele se clasifică în ordinea importanței lor în două liste: una cuprinzând suma totală a voturilor obținute de toți candidații care formează o listă, a doua cuprinzând suma totală a voturilor obținute de [câtre] fiecare candidat în parte. Suma totală a voturilor obținute de [câtre] candidații unei liste se numește masă electorală. Repartiția mandatelor la care are drept această circumscripție se face proporțional cu masa electorală a fiecărei liste, după calculele următoare: masa electorală a fiecărei liste se împarte succesiv cu numerele 1, 2, și 3, adică până la concurența numărului de 3 mandate ce revin circumscripției și

iar listei nr. 2, un mandat. Au fost proclamați aleși din fiecare listă căreia i s-au atribuit mandate cei care au obținut cel mai mare număr de voturi: Nicu Flondor (7 082 de voturi), Benno Straucher (7 012 voturi) – lista nr. 1 și Iacob Pistiner (4 292 de voturi) – lista nr. 2. Deputați supleanți au fost declarați: Norbert Kipper (lista nr. 1), Rudolf Gaidosch și Romulus Dan (lista nr. 2). Pe listele electorale ale circumscripției Cernăuți–oraș s-au înscris și Dorimedont Popovici, Mayer Ebner, Iosif Ladislaus Ratsky, Isak Israel Weiser și Zaharia Voronca. La dosarul acestor alegeri au fost depuse mai multe „întâmpinări”, care nu contestau rezultatul alegerilor. De asemenea, Biroul Electoral Central a respins candidaturile care nu corespundeau dispozițiilor decretului-lege amintit: Gh. Cristescu, Marcel Pauker, Alexandru Rucki, Alexandru Iosef și Gainer Iosef³¹.

8. Județul Zastavna

Pentru județul Zastavna (circumscripția electorală Zastavna), căruia i s-a alocat un mandat de deputat, s-au prezentat, la alegerile din 5 martie 1922, doi candidați. Au fost înscrși 8 934 de alegători, votați – 6 639, voturi anulate – 56, voturi valabile – 6 583. George Vascan Ananie a obținut 6 480 de voturi, iar Dimitrie Mihailiuc, 103 voturi. În ședința A.D. din 28 martie 1922, raportorul Nicu Flondor a propus validarea candidaturii lui George Vascan Ananie, constatându-se că s-au îndeplinit condițiile legale și că la dosar nu există nicio contestație. M. G. Orleanu, președintele de vârstă al ședinței, l-a proclamat ales al județului Zastavna pe George Vascan Ananie³².

9. Județul Coțmani

Validarea alegerilor pentru județul Coțmani (circumscripția electorală Coțmani), desfășurate în 5 martie 1922, a fost propusă în ședința A.D. din 28 martie 1922 de către raportorul Osvald G. Racovitză. Pentru un mandat de deputat s-au prezentat trei candidați (Leonti Iwasiuk s-a retras din cursa electorală), iar rezultatul a fost următorul: Iosif Vihovici – 4 917 voturi; Ion Heșca – 1 566 de voturi; Costin Miron – 259 de voturi (au fost înscrși 8 282 de alegători, votați – 6 872,

---

căturile astfel obținute se înscriu, apoi, în ordinea importanței lor. Cel mai mic din[tre] aceste cături, corespunzător mandatului al treilea, servește de împărțitor comun. Președintele Biroului Electoral Central atribuie fiecărei liste atâtea mandate de câte ori împărțitorul comun intră în masa electorală a listei. În cazul când unul sau mai multe mandate ar rămâne neatribuite, din cauză că resturile împărțirilor sunt inferioare împărțitorului comun, mandatul sau mandatele se vor atribui în ordinea importanței resturilor. Președintele Biroului Electoral Central atribuie mandatele convenite fiecărei liste candidaților cu cel mai mare număr de voturi și, în caz de egalitate de voturi între doi candidați, procedează prin tragere la sorți. Când egalitatea există între două sau mai multe liste, mandatele se atribuie candidaților de pe ambele liste care au întrunit, individual, cele mai multe voturi și în caz de egalitate între doi sau mai mulți candidați, se procedează[ază] prin tragere la sorți. Voturile obținute de [căt]re un candidat decedat în cele zece zile libere ce preced scrutinului sunt valabil câștigate listei căreia [ii] aparține și mandatul care i-ar fi revenit din cauza numărului de voturi ce a obținut se va atribui candidatului de pe acea listă care îi urmează imediat ca număr de voturi”. Cf. M.O., Partea oficială, nr. 103, 26 august 1919, pp. 5724–5734.

³¹ D.A.D., M.O., nr. 3, 1 aprilie 1922, p. 16; nr. 275, 8 martie 1922, pp. 12000–12001.

³² Idem, nr. 3, 1 aprilie 1922, p. 18.

voturi anulate – 130, voturi valabile – 6 742). Iosif Vihovici, care a întrunit majoritatea absolută a voturilor valabile, a fost proclamat deputat ales, candidatura acestuia fiind validată, în condițiile în care s-a constatat că au fost respectate prevederile Decretului-lege electoral pentru Bucovina și că la dosar nu a existat nicio contestație³³.

10. Județul Vijnița

Conform Decretului-lege electoral pentru Bucovina, județului Vijnița (circumscripția electorală Vijnița) i s-a alocat un mandat de deputat. La alegerile desfășurate în 5 martie 1922 s-au prezentat patru candidați. Trei dintre candidaturi, cele ale lui Gheorghe Cristescu, Aurel Hutu și Gheorghe Spetko, nu au fost luate în considerare de către Biroul Electoral Central, deoarece nu corespundeau prevederilor legale, în cursa electorală prezentându-se doar Alexandru Constantinescu. În circumscripția Vijnița au fost înscrși 9 555 de alegători, votanți – 8 179, voturi anulate – 21, voturi valabile – 8 158. Alexandru Constantinescu a întrunit majoritatea absolută a voturilor valabil exprimate, iar candidatura acestuia, la propunerea raportorului Ion Jianu, a fost validată în ședința A.D. din 28 martie 1922, în condițiile în care s-a constatat respectarea procedurilor legale și absența de la dosar a contestațiilor³⁴.

11. Județul Vășcăuți

La alegerile din 5 martie 1922, în județul Vășcăuți (circumscripția electorală Vășcăuți) s-au prezentat, pentru un loc de deputat, trei candidați. Au fost înscrși 10 017 alegători, votanți – 7 245, voturi anulate – 102, voturi valabile – 7 143, majoritate absolută – 3 572 de voturi. După totalizarea rezultatelor obținute, Biroul Electoral Central a constatat, prin adresa nr. 3 867/11 martie 1922, înaintată Adunării Deputaților, că Vasile Marcu a obținut 5 936 de voturi, Eudoxiu Gribovschi – 733 de voturi și Sebastian Baloșescu – 474 de voturi. Deoarece s-a constatat că la dosar nu a existat nicio contestație, iar alegerile s-au desfășurat cu respectarea prevederilor legale, Vasile Marcu a fost validat ca deputat al județului Vășcăuți, în ședința A.D. din 28 martie 1922³⁵.

12. Județul Siret

În ședința A.D. din 28 martie 1922, raportorul C. Dumitrescu a propus validarea alegerilor pentru județul Siret (circumscripția electorală Siret), desfășurate în 5 martie 1922. Au fost înscrși 12 412 alegători, votanți – 10 104, voturi anulate – 73, majoritate absolută – 5 016 voturi. Pentru obținerea unui mandat de deputat s-au prezentat patru candidați: Leon Roșca – 9 541 de voturi, Serghie Nimigean – 235 de voturi, Ilie Selepciuc – 145 de voturi și Severin Popovici – 110 voturi. Întrunind majoritatea absolută și neexistând contestații la dosar, Leon Roșca a fost declarat deputat al județului Siret³⁶.

---

³³ *Ibidem*, p. 21.

³⁴ *Ibidem*, p. 17.

³⁵ *Ibidem*, p. 23.

³⁶ *Ibidem*, p. 21.

Tabel deputați, legislatura 1922–1926

Nr. crt.	Județul/ orașul	Liste/ circum- scripții electorale	Nr. mandate alocate	Nr. alegători înscriși/ votanți	Nr. voturi neexprimate (nule sau anulate)	Candidați/ partidul/ nr. voturi obținute	Deputați validați/ partidul
1.	Suceava	2	1	12 550/ 9 169	45	Filaret Doboș (P.D.U., 9 124) Eusebie Popovici (P.P.) – retras din cursa electorală	Filaret Doboș (P.D.U.)
2.	Câmpulung	Câmpulung	1	11 502/ 9 321	80	Iorgu G. Toma (P.D.U., 8 012) Gheorghe Hutu (P.P., 900) Ioan Forgaci (independent, 329)	Iorgu G. Toma (P.D.U.)
3.	Gura- Humorului	Gura- Humorului	1	12 709/ 9 737	137	Romulus Reuț (P.D.U., 9 001) Anton Gorcea (independent, 432) Dorimedont Popovici (P.P., 123) Ioan Spânuț (independent, 44) Constantin Boșca (independent) – retras din cursa electorală	Romulus Reuț (P.D.U.)
4.	Rădăuți	Rădăuți	1	8 444/ 6 273	45	Teofil Simionovici (P.D.U., 6 155) Ifrim Bodnărescu (independent, 73)	Teofil Simionovici (P.D.U.)
		Vicovu de Sus	1	10 785/ 7 880	3	Ion I. Nistor (P.D.U., 7 877)	Ion I. Nistor (P.D.U.)
5.	Storojineț	Storojineț	1	8 392/ 6 740	39	Aurel Morariu (P.D.U., 6 593) T. Zegrea (independent, 108)	Aurel Morariu (P.D.U.)
		Ciudei	1	11 581/ 9 181	8	Vasile Ungureanu (P.D.U., 9 173)	Vasile Ungureanu (P.D.U.)
6.	Cernăuți- județ	Boian	1	9 242/ 8 418	26	Gavril Rotică (P.D.U., 7 910) Octavian Voronca (P.P., 317) Constantin Hostiuc (independent, 165)	Gavril Rotică (P.D.U.)
		Cuciurul Mare	1	8 653/ 7 502	30	Dimitrie Marmeliuc (P.D.U., 6 954) Nicolae Mintencu (independent, 451) Vasile Ropcean (independent, 67)	Dimitrie Marmeliuc (P.D.U.)

Nr. crt.	Județul/ orașul	Liste/ circum- scripții electorale	Nr. mandate alocate	Nr. alegători înscriși/ votanți	Nr. voturi neexprimate (nule sau anulate)	Candidați/ partidul/ nr. voturi obținute	Deputați validați/ partidul
7.	Cernăuți-oraș	4	3	17 048/ 13 921*	292	Nicu Flondor (P.D.U., 7 082) Benno Straucher (P.D.U., 7 012) Norbert Kipper (P.D.U., 7 005)	Nicu Flondor (P.D.U.) Benno Straucher (P.D.U.)
						Iacob Pistiner (F.P.S.R., 4 292) Rudolf Gaidosch (F.P.S.R., 4 276) Romulus Dan (F.P.S.R., 4 270)	Iacob Pistiner (F.P.S.R.)
						Dorimedont Popovici (P.P., 1 899) Mayer Ebner (P.P., 1 908) Iosif Ladislaus Ratsky (P.P., 1 864)	
						Zaharia Voronca (independent) Isak Israel Weiser (independent, 213)	
8.	Zastavna	Zastavna	1	8 934/ 6 639	56	George Vascan Ananie (P.D.U., 6 480) Dimitrie Mihailiuc (independent, 103)	George Vascan Ananie (P.D.U.)
9.	Coțmani	Coțmani	1	8 282/ 6 872	130	Iosif Vihovici (P.D.U., 4 917) Ion Heșca (F.P.S.R., 1 566) Costin Miron (independent, 259) Leonti Iwasiuk (independent) – retras din cursa electorală	Iosif Vihovici (P.D.U.)
10.	Vijnița	Vijnița	1	9 555/ 8 179	21	Alexandru Constantinescu (P.D.U., 8 158)	Alex. Constantinescu (P.D.U.)
11.	Vășcăuți	Vășcăuți	1	10 017/ 7 245	102	Vasile Marcu (P.D.U., 5 936) Eudoxiu Gribovschi (independent, 733) Sebastian Baloșescu (F.P.S.R., 474)	Vasile Marcu (P.D.U.)

Nr. crt.	Județul/ orașul	Liste/ circum- scripții electorale	Nr. mandate alocate	Nr. alegători înscriși/ votanți	Nr. voturi neexprimate (nule sau anulate)	Candidați/ partidul/ nr. voturi obținute	Deputați validați/ partidul
12.	Siret	Siret	1	12 412/ 10 104	73	Leon Roșca (P.D.U., 9 541) Serghie Nimigean (independent, 235) Ilie Selepciuc (independent, 145) Severin Popovici (independent, 110)	Leon Roșca (P.D.U.)

* Numărul alegătorilor înscriși/votanți pentru Cernăuți-oraș prezentat în „Monitorul Oficial” nu corespunde, deoarece numărul de voturi obținut de fiecare dintre candidații înscriși pe listele electorale ale orașului Cernăuți depășește numărul votanților.

Notă:

- 1) Candidaturile lui Mihail Horn, Al. Dobrogeanu-Gherea (circumscripția Boian, județul Cernăuți), Leon Holca (circumscripția Cuciurul Mare, județul Cernăuți), Gheorghe Cristescu, Aurel Hutu și Gheorghe Spetko (circumscripția Vijnița, județul Vijnița) nu au fost luate în considerare de către Biroul Electoral Central, deoarece nu au corespuns prevederilor art. 14, 51 și 56 ale Decretului-lege nr. 1638/8 aprilie 1920.
- 2) Dimitrie Mihailiuc, înscris în cursa electorală pentru obținerea unui mandat de deputat al județului Zastavna, a candidat, din partea județului Rădăuți, și la Senat.
- 3) Dorimedont Popovici a candidat în județul Gura-Humorului și pe listele electorale ale orașului Cernăuți.
- 4) Norbert Kipper, Rudolf Gaidosch și Romulus Dan (Cernăuți-oraș) au fost declarați deputați supleanți.

P.D.U. – Partidul Democrat al Unirii; P.P. – Partidul Poporului; F.P.S.R. – Federația Partidelor Socialiste din România.

Sursa: D.A.D., M.O., nr. 275, 8 martie 1922, pp. 12000–12001.

BIBLIOGRAFIE

1. Agrigoroaiei, Ion, *România interbelică. Unificare și evoluție economică*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2015.
2. Bitoleanu, Ion, *Din istoria României moderne. 1922–1926*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.
3. Bruja, Radu-Florian, „Influența legislației electorale asupra comportamentului alegătorilor din Bucovina”, în „Analele Bucovinei”, anul XXIII, nr. 1 (46), 2016, pp. 79–91.
4. *Bucovineni în Parlamentul României Întregite*, vol. I, *Sesiunea 1919–1920*, cuvânt-înainte de Ion Agrigoroaiei, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Rodica Iațencu și Marian Olaru, indice de nume de Rodica Iațencu, București, Editura Academiei Române, 2015.
5. *Bucovineni în Parlamentul României Întregite*, vol. II.1, *Adunarea Deputaților, Legislatura 1920–1922*, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Rodica Iațencu și Marian Olaru, indice de nume de Rodica Iațencu, București, Editura Academiei Române, 2016.
6. *Bucovineni în Parlamentul României Întregite*, vol. II.2, *Senatul, Legislatura 1920–1922*, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și comentarii de Rodica Iațencu și Marian Olaru, indice de nume de Rodica Iațencu, București, Editura Academiei Române, 2018.

7. Economu, Radu, *Unirea Bucovinei. 1918*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1994.
8. Mihai, Florin-Răzvan, „Dinamica electorală a candidaților minoritari din Bucovina la alegerile generale din România interbelică”, în vol. Vasile Ciobanu, Sorin Radu (coordonatori), *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX*, vol. V, Sibiu, Editura Techno Media, 2010.
9. Nistor, Ion, „Politică constructivă”, în „Calendarul «Glasul Bucovinei» pe anul 1927”, 1927.
10. Idem, „Zece ani de la unire”, în vol. *Zece ani de la Unirea Bucovinei, 1918–1928*, Cernăuți, Editura „Glasul Bucovinei”, 1928.
11. Idem, *Bucovina sub dominațiune românească. La 20 ani de la unire*, Cernăuți, 1938.
12. Idem, *Istoria Bucovinei*, ediție și studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1991.
13. Radu, Alexandru, „Reforma sistemului electoral din România. O istorie analitică” (I), în „Sfera politiciii”. Revistă de științe politice editată de Fundația „Orient Expres”, vol. XX, nr. 1 (167), ianuarie – februarie 2012; <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/167/art01-RaduA.php>.
14. Radu, Sorin, *Administrația și procesul electoral din România (1919–1937)*; http://diam.uab.ro/istorie.uab.ro/publicatii/colectia_auash/annales_7/47.pdf.
15. Scurtu, Ioan, Buzatu, Gheorghe, *Istoria românilor în secolul XX (1918–1948)*, București, Editura Paideia, 1999.
16. „Calendarul «Glasul Bucovinei» pe anul 1923”, Cernăuți, 1923.
17. Dezbaterile Adunării Deputaților, „Monitorul Oficial”, nr. 275, 8 martie 1922; nr. 1, 28 martie 1922; nr. 3, 1 aprilie 1922; nr. 6, 6 aprilie 1922; nr. 6, 6 noiembrie 1924.
18. „Glasul Bucovinei”, anul II, 9 decembrie 1919; anul III, 4 aprilie 1920.
19. „Monitorul Oficial”, Partea oficială, nr. 103, 26 august 1919.
20. „Monitorul Oficial”, nr. 272, 4 martie 1922; nr. 275, 8 martie 1922.